

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

No. 1648/1935.

PARTEA OFICIALĂ

VALERIU TRAIAN FREŢIU

DIN MILA LUI DUMNEZEU ȘI GRAȚIA SFÂNTULUI SCAUN APOSTOLIC AL ROMEI EPISCOP ROMÂN
UNIT DE ORADEA,

VENERATULUI CLER ȘI IUBITULUI NOSTRU POPOR CREDINCIOS DAR ȘI MÂNTUIRE DELA DOMNUL

„PACE VOUĂ“

Ioan 20, 19.

Iubiți Frați și Fii! În marea și sfânta zi a celor dintâi Paști, când „Cristos a înviat din morți, cu moarte pe moarte călcând și celor din morminte vieață le-a dăruit“ fiind seară, venit-a Isus la Apostolii săi, cari fiind încă sub groaza nelegiurii săvârșite de Iidovi, erau cu ușile încuiate și stând în mijlocul lor le zice: „Pace vouă“. Apostolii se bucură văzând pe Domnul, care zicându-le iarăși „Pace vouă“, le încredințează misiunea sfântă a apostoliei, trimițându-i, ca în virtutea puterii de a ierta păcatele să împărtășească tuturor binefacerile Răscumprării. După opt zile fiind tot împreună, și Toma cu dânșii, venit-a din nou Isus și stând în mijloc le spune iarăși cuvintele aducătoare de bucurie: „Pace vouă“.

Iubiți Frați și Fii! Dumnezeasca lucrare a mântuirii a avut de scop, ca între Dumnezeu și om să se restabilească pacea și omul primind iertare să fie ridicat din nou la mărirea, pe care a pierdut-o prin păcat, de a fi fiu al lui Dumnezeu și moștenitor al Împărăției cerurilor. Atunci când Fiul lui Dumnezeu își părăsește tronul ceresc și se face om, în jurul peșterii din Vifleim îngerii cântă cel mai frumos imn al păcii: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace“ (Luc. 2, 14). Cu cuvântul păcii s'a vestit lumii începutul Mântuirii, întruparea Fiului lui Dumnezeu. Iară după ce prin moartea de pe Cruce a lui Isus se îndeplinește mântuirea, tot cu cuvântul păcii vestește Apostolilor săi bucuria mântuirii, zi-

cându-le în trei rânduri: „Pace vouă“. Sub deviza păcii se începe mântuirea și tot sub aceasta sfântă deviză se săvârșește marea lucrare a mântuirii neamului omenesc.

Pe Isus deja profetul Isaia (9, 6) îl numește „Domnul păcii“ și, de fapt, nu i se poate da un titlu mai mare decât acesta „Domnul păcii“. Pace a propovăduit și pace a lucrat. A restabilit pacea între Dumnezeu și om prin moartea sa și aceasta pace o restabilește neincetat prin sfintele Sacramente, prin care se revarsă asupra oamenilor mila Domnului și iertarea păcatelor, care ne-au făcut dușmani ai lui Dumnezeu. Pace revarsă Isus în sufletele creștinilor și încă nu pacea pe care ni-o dă lumea, ci adevărata pace, care constă în liniștea sufletească, de care avem parte numai atunci, când conștiința ne este împăcată și sufletul curățit de păcate și îmbrăcat în haina curată a harului sfințitor. Pace aduce Isus între oameni prin poruncile sale, care ne obligă să ne iubim unul pe altul și ne poruncesc să iubim pe toți oamenii ca și pe noi înșine, chiar și pe dușmanii noștri și pe cei ce ne uresc, și să facem bine și celor ce ne face nouă rău. Isus este adevăratul „Împărat al păcii“, căci El singur poate da sufletelor noastre aceasta întreită pace de care am amintit și fără da care nu va fi fericire și mulțumire aci pe pământ; pacea cu Dumnezeu, pacea cu noi înșine și pacea cu deapropoapele noastre.

Iubiți Frați și Fii! Isus este „pacea noastră“, precum ne spune sfântul Apostol Pavel (Ef. 2, 14) căci El „venind a vestit pacea celor de departe și celor de aproape“. Unde

este Isus, acolo este pacea! Unde este Isus, acolo este pace în suflete și pace și bunăînțelegere între oameni. Căci unde este Isus și unde sunt respectate și ținute poruncile Lui, acolo i se dă fieștecăruia, și lui Dumnezeu și aproapelui, ceea ce i se cuvine și ceea ce este a lui, adecă acolo domnește cea mai deplină dreptate. Ori, dreptatea este tovarășul, este prietenul nedespărțit al păcii. „Dreptatea și pacea s'au sărutat“ zice Psalmistul (Ps. 84, 11). Îndată ce încetează dreptatea, bazată pe poruncile vecinice ale lui Dumnezeu, încetează și pacea și locul ei îl ocupă: invidia (pizma) cearta, mânia, lăcomia, dușmănia și războaiele între oamenii singuratici, între fiii aceluiași neam și între popoare.

Cea mai mare binefacere pentru oameni este pacea. De aceea Apostolii, continuând lucrarea cea mare a lui Isus de a pacifica lumea, s'au pus cu tot sufletul, cu toată puterea lor să propovăduiască pacea între oameni. Așa Sf. Apostol Pavel îndeamnă pe toți creștinii din toate vremurile și le zice: „*Nevoiți-vă a păzi unirea spiritului prin legătura păcii*“ (Ef. 4, 3) apoi: „*pacea să o urmați cu toții și sfințenia, fără care nimenea nu va vedea pe Domnul*“ (Cor. 12, 14) și iărăși: „*de este cu pulință, întrucât este dela voi, aveți pace cu toți oamenii.*“ (Rom. 12, 18). Tot asemenea și Biserica sfântă a Domnului, nu a încetat a propovădui pacea între oameni și ținerea poruncilor lui Dumnezeu, singura cheazășie a păcii. Astăzi când pacea lumii este din nou în primejdie și omenirea amenințată să se deslănțuie asupra ei grozăveniile unui nou și întiorător măcel, Sfântul Părinte, Vicariul lui Cristos, al Domnului păcii, în cel din urmă Consistor ținut în luna aceasta, face apel către conducătorii popoarelor, ca să caute și să asigure fiecare pentru supușii săi, cea mai mare binefacere: pacea, iar pe cei patrusute milioane de catolici din lumea întregă îi invită la rugăciuni, care să imploare dela Isus „*Impăratul păcii*“, ca să-și reverse asupra omenirii, amenințată de peire, darul său dumnezeesc: „*pacea*“.

În vreme ce Isus ne îndeamnă la iubire față de Dumnezeu și față de aproapele nostru, prin ce se asigură deplina pace și bunăînțelegere între oameni; diavolul, dușmanul păcii și spiritul resvrătirii, neîncetat caută să nimicească pacea și bunăînțelegerea, nutrind în sufletele oamenilor mai ales cele două păcate contrare spiritului păcii: îngâmfarea și lăcomia. Trezindu-se în suflet păcatul îngâmfării, îi face pe oameni să se răsvrătească în contra poruncilor lui Dumnezeu, și îi face să se dușmă-

nească și învidieze. Îngâmtarea neîncetat le șoptește „de ce el și nu tu?“ Așa a răsvrătit pe Eva și pe Adam, făcându-i să creadă că atotștiința stă în cunoașterea binelui și al răului, și dacă vor mânca din pomul oprit, vor cunoaște și ei binele și răul, și vor fi atotștiutori cași Dumnezeu. Îngâmfarea este aceea care pe fiii aceluiași neam îi desparte, îi divizează în partide, care în loc să conlucreze în bună înțelegere și armonie, muncind la înaintarea neamului, se înjură, se batjocoresc și se calomniază reciproc, producând împărecheri și chiar dușmăanii de moarte între frați. Îngâmfarea este născocirea diavolului pentru a nimici pacea între diferitele neamuri, care, pentru a se ridica deasupra altora, caută să strivească drepturile și frontierele ce li se cuvin aceluia în virtutea dreptății.

Alta armă diavolească în contra păcii este lăcomia. Ea, nelăsând pe om să dea altuia nici ce i se cuvine, se opune direct dreptății, fără de care pacea nu poate exista. Omul ajuns în ghiarele monstruosului păcat al lăcomiei, îl neîndreptățește atât pe Dumnezeu cât și pe aproapele. El nu dă nici lui Dumnezeu și nici Împăratului sau Statului ce este al Împăratului sau al Statului și nu dă nici aproapelui ce este al aproapelui. Omul lacom nu are respect de nime, nu are nimica sfânt, el strivește cele mai elementare drepturi pentru a-și îngrășa vițelul său de aur, căruia i se închină, avându-l ca idol. Lăcomia mereu îi șoptește omului: „nu da nimica, ci ia totul, căci vezi ce puțin ai“. De câte ori chiar și din credincioșii cei mai buni, unii cari se mărturisesc și împărtășesc des, sufer de lăcomie. O vezi aceasta atunci când încerci să-i îndupleci să dea ceva pentru biserică sau pentru săraci, sau de vrei să le arăți că sunt datori să dea bunului Dumnezeu zeciuiala, conștiincios și integral, fără a-și reține șieși nimic din ceea ce e a lui Dumnezeu. Nicum nu voesc să înțeleagă că este porunca Domnului, dată sub sancțiunea urmărilor dezastruoase, care primind dela noi numele de crize, atât de greu apasă asupra noastră.

Dacă le arăți, că a da zeciuiala este poruncă dumnezească pe care nici o autoritate omească nu o poate șterge și le argumentezi din Sfânta Scriptură, din sfinții Părinți și din hotărârile Sinoadelor ecumenice că legea zeciuielii obligă și în Testamentul Nou pe toți creștinii, ascultă și nu cred, parecă diavolul le așează o ceață peste ochi să nu vadă. Și dacă le arăți cu documente că și moșii noștri încă au plătit zeciuială, nu cred și îți răspund cel mult: că doară nu voi fi eu cel dintâiu care să reintro-

duc zeciuală în biserică noastră. De și-ar da bunul Dumnezeu darul să fii cel dintâi ca să reintroduci această poruncă și pilda ta să îndemne și pe alții să dea lui Dumnezeu ceea ce este a lui Dumnezeu, ca atunci și bunul Dumnezeu care se îngrijește și de paserile cerului și de crinii câmpului, ne va da cu prisosință tot de ce avem lipsă în lumea aceasta și ne va dărui mai ales pacea și bunăînțelegerea ca și aci pe pământ să trăim o vieță cerească.

Neînțelegerile dintre soții de căsătorie, certurile între frații de sânge, rudeni și prieteni, invidia între membrii societății, ura între fii aceluiași neam și dușmănia între popoare sunt urmările îngâmfilării și ale lăcomii, care fac ca să dispară pacea pe pământ.

Iubiți Frați și Fii! Prin mărturisirea și cuminerea de Paști, dacă le-am săvârșit bine și dacă îndreptarea noastră a fost sinceră și statornică, am restabilit pacea între noi și Dumnezeu, și între noi și aproapele nostru și am primit pe Isus „Împăratul păcii” în sufletele noastre, care ne umple de bucurie și se destătează de pacea Lui, precum s’au desfătat și umplut de bucurie sufletele Apostolilor văzând pe Domnul înviat din morți. Isus aducătorul păcii a înviat și în sufletele noastre. Să ne bucurăm și noi cu bucurie statornică de învierea Lui și de învierea noastră sufletească, fără a-l lăsa să mai fie omorât în viitor prin păcat. Să-l rugăm pe Isus, cu cei trei ucenici din Emaus: „Doamne rămâi cu noi”.

Viața noastră să o punem sincer și serios în slujba păcii. Să nu ne lăsăm descurajați de ispita diavolului, care ne șoptește necontentit: ce

vrei să faci singur între atâtea milioane de oameni? Ci din contra, să ne încredem, că dacă toți cei ce în Cristos ne-am botezat și în Cristos ne-am și îmbrăcat vom urma sincer ceea ce cerem de atâtea ori în S. Liturghie zicând: „cu pace Domnului să ne rugăm”, „pentru pacea de sus și pentru pacea a toată lumea” ori „ziua toată desăvârșit sfântă cu pace”, „înger de pace”, „pace lumii” „cealaltă vreme a vieții noastre în pace a o săvârși” și „sfârșit creștinesc cu pace” și în urmă cu pace să ieșim, „atunci binecuvântarea Preotului în numele lui Isus, repețită de atâtea ori prin cuvintele „pace tuturor”, va sălășlui într’adevăr adevărata pace în sufletele noastre și ne vom asigura și pacea adevărată a vieții de veci întru Împărăția cerească. Să lucrăm ca pacea lui Isus să cucerească cât mai repede și să stăpânească sufletele tuturor oamenilor, căci „cu noi este Dumnezeu”, care ne zice „*Fericiti sunt făcătorii de pace, căci aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema*” (Mat. 5, 7).

Zicându-vă tuturor cu părintească dragoste „*Cristos a înviat*” încheiu cu cuvintele de pace ale sf. Apostol Pavel: „*Însuși Domnul păcii să vă dea vouă pace pururea, în tot chipul. Domnul fie cu voi cu toți. Darul Domnului nostru Isus Cristos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți. Amin*” (II. Tes. 3, 16—18).

Dat în Oradea din reședința Noastră episcopescă, la sărbătoarea Invierii Domnului din anul 1935, al Episcopatului nostru al XXIII-lea.

† VALERIU TRAIAN

Veneratului Cler și întreg poporului credincios al Provinciei bisericești române unite de Alba-Iulia și Făgăraș

*Mântuire și Binecuvântare,
Venerați Frați și Iubiți Fii,*

Mare bucurie Vă vestim! Sfântul Părinte Papa Piu XI. indemnă de dragostea părintească, ce o poartă Sfintei noastre Biserici, a dat Veneratului nostru Cler și pe mai departe privilegiul foarte rar în biserică catolică ca să propună trei persoane potrivite pentru împlinirea scaunului arhiepiscopesc și mitropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș, pe care l-am avut și în trecut începând dela unirea noastră cu Roma, și la 11 Martie a. c. a binevoit a da prea înalta sa aprobare Regulamentului, ce trebuie observat la Sinodul mitropolitan electoral.

Conciliul Provincial I. aprobat de Sfântul Scaun Apostolic al Romei, la Tit. II. c. III. Art. 3, dă drept Episcopului senior, și-l obligă, ca, devenind vacant scaunul mitropolitan, să convoace și să prezideze sinodul electoral. Prin Tit. II. c. V. Art. 2 se dă drept de vot »viril« (din oficiu) la sinodul electoral, tuturor membrilor Veneratului Capitul din Blaj, tot așa prin Tit. II. c. VIII. Art. II. p. 9, se dă acest drept și tuturor vicarilor foranei, protopopilor și locțiitorilor acestora, din arhidieceză.

Dupăce Episcopul Blajului a devenit Mitropolit și s’au înființat Eparhiile de Gherla și Lugoj, la alegerea Mitropolitului au votat și Protopopii și delegații clerului din părțile, ce au

aparținut mai înainte Eparhiei Blajului. După război, făcându-se o nouă arondare a eparhiilor, în arhidieceză au rămas numai 24 protopopiate, mai puține decât a avut la cele din urmă alegeri de Mitropolit Eparhia Gherlei, așa că dacă s'ar fi ținut praxa din trecut, arhidieceza ar fi avut cu mult mai puține voturi decât eparhiile sufragane împreună. Fiind însă Mitropolitul, nu numai Capul Bisericii române unite ci totodată și Chiriarhul arhidiecezei, am cerut, și Sfântul Scaun a hotărât, că de aci încolo $\frac{3}{5}$ din voturi să fie ale arhidiecezei de Blaj iar $\frac{2}{5}$ să fie ale eparhiilor sufragane împreună, ori câte vor fi. În urma acestora în Regulamentul de alegere sus amintit s'a stabilit:

1. Că la alegerea candidaților pentru scaunul mitropolitan să voteze 100 preoți, dintre cari 60 să fie din Arhidieceză și câte 10 din cele patru Eparhii sufragane.

2. Cei trei cari au întrunit mai multe voturi se propun Sfântului Scaun pentru numire la scaunul mitropolitan vacant.

3. În Arhidieceză au drept cei 10 membrii ai Capitlului mitropolitan, directorul oficiului diecezan, directorul liceului de băieți »Sf. Vasile«, vicarul foraneu al Făgărașului cu notarul districtual, al Vicariatului, ales de Cler și cei 23 protopopi cu notarii districtuali, ai protopopiatelor, aleși tot de Cler. În Eparhiile sufragane au drept de vot cei 6 canonici, directorul oficiului eparhial, protopopul cu sediul în orașul de reședință, și alți doi protopopi mai vechi în funcțiune, având, firește, precădere eventualii vicari foranei.

4. Sinodul se convoacă și se prezidează de Episcopul senior al Provinciei și anume la Blaj, putându-se ținea aiurea numai pentru cauze grave și cu consimțământul tuturor Ordinariatelor. La sinod participă, fără a vota, și ceilalți Episcopi, precum și vicarii capitulari, aceștia din urmă cu votul ce-l au în calitatea lor de canonici.

5. Membrii sinodului electoral se convoacă de Episcopul prezident pe calea propriilor Ordinariate, dela care primesc, pentru legitimarea dreptului de vot, scrisori de imputernicire. Pentru valoarea sinodului se cere prezența a cel puțin jumătate a membrilor.

6. Nimenea nu poate avea mai mult de un vot. Votul este unic și secret, urmând ca în ternarul candidaților să între, în seria numărului de voturi, cei ce au obținut mai multe voturi. În caz de paritate are întâietate cel cu vechime mai mare în Ordul sacru ce-l deține.

7. După alegere, Episcopii cari n'au intrat în ternarul proclamat în sinod, se pronunță în

scris asupra rezultatului sinodului electoral, ale cărui acte se trimit apoi de președinte, în timp de 3 zile, Sfântului Scaun.

Venerați Frați și Iubiți Fii.

Schițând în cele de mai sus în general tot ce am crezut a fi necesar pentru orientarea obștească, ținem să Vă mai comunică, că luând în considerare toate împrejurările, am găsit a fi potrivit, ca pentru sinodul electoral ce urmează să se țină în Catedrala Sfintei Treimi din Blaj, să fixăm ziua de 7 Mai a. c., Marți după Dumineca Tomii.

Iar ca Bunul Dumnezeu să ne ajute, ca să fie numit la acest post de mare și grea răspundere cea mai potrivită persoană, Vă rugăm Venerați Frați și Iubiți Fii, ca:

1. În toate bisericile Provinciei noastre mitropolitane, cu începere din praznicul Invierii Domnului în 28 Aprilie a. c. până în ziua alegerii la 6 Mai din acest an incluziv, adică timp de 9 zile seară de seară să se cânte Paraclisul, sau canonul de mângâiere către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, cerând »să mijlocească dela Dumnezeescul Ei Fiu, să nu caute la păcatele și slăbiciunile noastre« și să trimită pe Spiritul Sfânt asupra Preoților alegători și să-i lumineze, ca să-și poată da votul pentru cel mai potrivit la aceasta mare vrednicie ierarhică.

2. În ziua alegerii, Marți în 7 Mai 1935, la ora 8 dimineața, să se slujească în toate bisericile din întreaga noastră Mitropolie, sfânta Liturghie cu invocarea Spiritului Sfânt, ca toate lucrările acestui sinod electoral și mai cu seamă rezultatul final să fie spre mărirea lui Dumnezeu și spre binele sfintei noastre Biserici.

3. După ziua alegerii din 7 Mai a. c. până la numirea noului Mitropolit, să se cânte la sfârșitul Liturghiei din toate Duminecile și sărbătorile »Impărate Ceresc« și să se rostescă de câte 3 ori, în genunchi »Tatăl Nostru și Născătoarea«, ca să fie numit cel mai potrivit în a conduce Biserica noastră română unită.

Darul Domnului Nostru Isus Christos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Spirit să fie cu voi cu toți. Amin.

București, în zilele de 10—11 Aprilie 1935.

ss. Dr. Valeriu Traian Frențiu
Episcop de Oradea.

ss. Dr. Iuliu Hossu ss. Dr. Alexandru Nicolescu
Episcop de Cluj-Gherla. Episcop de Lugoj.

ss. Dr. Alexandru Rusu ss. Dr. Victor Macaveiu,
Episcopul Maramureșului. vicar capitular al Arhidiecezei
de Alba-Iulia și Făgăraș.

No. 1583—1935.

VALERIU TRAIAN

din mila lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun Apostolic al Romei, episcop român unit de Oradea-Mare

Cetitorilor dar și binecuvântare dela Domnul!

Plăcut-a bunului Dumnezeu ca, după multe și mari suferințe de mai bine de opt ani și după o rodnică arhipăstorire de 15 ani, să cheme la Sine, în ziua de 25 Ianuarie 1935, pe fostul mitropolit și arhiepiscop de Alba-Iulia și Făgăraș, Dr. Vasile Suciș și să-i dea cununa dreptății pentru ostenelele și jertfele aduse pe altarul bisericii, precum și pentru răbdarea cu care și-a purtat crucea, în această viață.

Devenind astfel vacant, de fapt și de drept, scaunul arhiepiscopesc și mitropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș, în Conferința Episcopescă, ținută la București în 11 Aprilie a. c., am hotărât să convocăm sinodul electoral, în catedrala Sfintei Treimi din Blaj, pe ziua de Marți 7 Maiu din acest an, când sfânta noastră Biserică face pomenirea semnelor cinstitei cruce. În acest semn sfânt, vrem să se facă întreita candidare pentru împlinirea vacanței numelui scaun arhiepiscopesc și mitropolitan.

De aceea, Noi, potrivit prevederilor Conciliului Provincial I, Tit. II, cap. III, art. III și Tit. III, art. XIV din Regulamentul pentru alegerea mitropolitului, încuviințat de Sfântul Scaun Apostolic al Romei la 11 Martie 1935, în calitatea Noastră, după timp, de seniorul episcopilor sufragani ai sfintei noastre mitropolii și, ca atare, președinte de drept al sinodului electoral, prin această convocăm, în catedrala din Blaj, pe ziua de 7 Mai 1935, la orele 10, sinodul mitropolitan electoral.

În consecință, invităm să ia parte, la lucrările acestui sinod, pe toți cei ce, în temeiul Tit. II, art. XI, XII și Tit. VI, art. XXIX, din Regulamentul amintit, au acest drept, și anume convocăm pe:

1. Excelența Sa, Prea Sfințitul Dr. Iuliu Hossu, episcop de Cluj—Gherla;

2. Excelența Sa, P. S. Dr. Alexandru Nicolescu, episcopul Lugojului;

3. Excelența Sa, P. S. Dr. Alexandru Rusu, episcopul Maramureșului;

4. Reverendisimul Dr. Victor Macaveiu, vicar capitular al arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș;

5. Toți membrii Prea Veneratului Capitul arhiepiscopesc și mitropolitan din Blaj;

6. Toți membrii Prea Veneratului Capitul episcopesc din Oradea;

7. Toți membrii Prea Veneratului Capitul episcopesc din Cluj—Gherla;

8. Toți membrii Prea Veneratului Capitul episcopesc din Lugoj;

9. Toți membrii Prea Veneratului Capitul al eparhiei Maramureșului;

10. Toți Prea Onorații vicari foranei; în lipsa lor, cei mai vechi protopopi în funcțiune;

11. Toți Prea Onorații protopopi din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș;

12. Toți Prea Onorații Protopopi din orașele de reședință ale eparhiilor sufragane;

13. Directorul liceului S. Vasile din Blaj;

14. Toți directorii birourilor eparhiale;

15. Toți notarii protopopiatelor din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș;

16. Toți cari, în baza Regulamentului de alegere, vor fi invitați și înzestrați cu scrisori de împuternicire, din partea chiriarhului lor, în locul unuia din cei mai sus amintiți, care s'ar întâmpla să nu poată lua parte la sinodul electoral.

Cei cu drept de vot în acest sinod vor fi invitați și individual și prevăzuți cu scrisoare de împuternicire. Anume, cei din arhidieceză din partea Reverendisimului vicar capitular, iar cei din eparhiile sufragane din partea Prea Sfințitorilor Episcopi eparhioși.

Toți aceștia sunt invitați să ia parte la lucrările sinodului electoral din Blaj încă de Luni, după Dumineca Tomii, în 6 Maiu a. c., ca să poată fi de față la Vecernia solemnă ce se va oficia în această zi, la orele 16, iar la orele 17 să-și poată prezenta în sala consistorială, comisiei prezidate de Reverendisimul vicar capitular scrisorile de împuternicire și să ia parte la ședința preliminară ce se va ține sub președinția Noastră, în aceeași zi, la orele 18, în sala cea mare a castelului mitropolitan.

Când facem această convocare și invitație, e cu neputință să nu mulțumim din tot sufletul Prea Fericitului Părinte Papa Pius XI. De când Sfinția Sa, cu atâta vrednicie și înțelepciune, a ocupat Scaunul verhovnicului Apostolilor, a îmbrățișat cu atâta înțelegere și dragoste sfânta noastră Biserică română unită și,

an de an, ne-a copleșit cu bunătatea Lui suverană. Dat-a mari ajutoare bănești Institutului Recunoștinței, Scolii normale greco-catolice române, celei comerciale și altor institute din Blaj, precum și atâtor așezăminte din Provincia noastră bisericească. Clăditu-ne-a cu cheltuiala Sfinției Sale, Colegiul Românesc din Roma, înzestrat cu tot confortul modern pe sema studenților noștri în teologie. Înmulțitu-ne-a bursele. Recunoscutu-ne-a; acum, și privilegiul de-a face o întreită candidare pentru scaunul mitropolitan vacant.

Întărind înaintașii Sfinției Sale hotărârile Conciliului Provincial I (Tit. II, c. III, art. 3; Tit. II, c. V, art. 2; Tit. II, c. III, art. II 9), au încuviințat ca, în caz de vacanță a scaunului mitropolitan, episcopul senior să convoace și prezideze sinodul electoral, apoi ca membrii Prea Veneratului Capitlu arhiepiscopesc și mitropolitan, precum și Prea Onorații Protopopi din arhidieceză să aibă vot „viril” la întreita candidare pentru împlinirea vacanței.

Prea Fericitul Părinte Papa Pius XI dă acum, după ce s'a făcut o nouă delimitare a Provinciei noastre Mitropolitane, tuturor eparhiilor sufragane dreptul de a lua parte la alegerea mitropolitului, capul întregii Biserici române unite cu Roma, înlăturând prin această măsură un neajuns, care a dăinuit atâta vreme. Prin noul Regulament, se dă drept de vot nu numai tuturor canonicilor și protopopilor din arhidieceză, ci și notarilor din aceste protopopiate, adică celor vrednici preoți cari, din încredințarea fraților în Domnul, redactează procesele-verbale din ședințele sinoadelor protopopești, ajută la îndeplinirea hotărârilor luate, și, în caz de nevoie, înlocuiesc chiar pe protopopi.

Încuviințând acest drept, Prea Fericitul Părinte vrea să afle dela elita clerului nostru din administrația bisericească, care e nu numai cel mai sfânt și cel mai zelos, ci totodată și cel mai înțelept din tot clerul Provinciei noastre bisericești, în stare să cârmuească așa fel corabia Bisericii române unite din România întregită, încât s'o terească de orice lovituri vrăjmașe și să ducă pe toți fiii Ei la limanul mântuirii.

Ținând seamă de acestea, Vă rog, iubii mei frați, ca, în toate bisericile Provinciei noastre mitropolitane, cu începere din praznicul Învierii Domnului în 28 Aprilie a. c., până în ziua alegerii la 6 Maiu din acest an inclusiv, adică timp de nouă (9) zile, seară de seară, să se cânte Paraclisul, sau canonul de mângâiere către Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, cerând să mijlocească dela Dumnezeescul Ei Fiu să nu caute la păcatele și slăbiciunile noastre și să trimită pe Spiritul Sfânt asupra preoților alegători, ca să-și poată da votul pentru cel mai potrivit la această mare vrednicie ierarhică.

În ziua alegerii, Marți în 7 Maiu 1935, la ora 8, să se slujească, apoi, sfânta Liturghie, în toate bisericile din întreaga noastră mitropolie, cu invocarea Spiritului Sfânt, ca toate lucrările acestui sinod electoral, mai cu seamă rezultatul final, să fie spre lauda și mărirea Prea Sfintei Treimi: a Tatălui, a Fiului și a Spiritului Sfânt. Amin.

Dat în Reședința Noastră din Oradea, la 12 Aprilie 1935, al Episcopatului Nostru al XXIII-lea.

† Valeriu Traian Frențiu,
episcop român unit de Oradea-Mare.

PARTEA NEOFICIALĂ

Patimile și moartea Mântuitorului în Legea Veche

Patimile și moartea Mântuitorului, prin care s'a săvârșit opera mântuirii neamului omenesc, ca un element esențial al mântuirii, au fost prevestite cu mult înainte de săvârșirea lor. Dumnezeu, parte pentru a pregăti omenirea pentru actul sublim al mântuirii, parte pentru a da un indiciu cert al viitorului Izbăvitor, între multe alte amănunte ale vieții și operei viitorului Răscumpărător, a ținut necesar să prevestească și aceea lucrare, prin care Mesia avea să-și desăvârșească misiunea. Păcatul strămoșesc, care a necesitat mântuirea s'a săvârșit printr'un singur act: călcarea poruncii lui Dumnezeu; mântuirea s'a făcut printr'un alt act: prin moartea Mântuitorului. Celelalte acte, premergătoare păcatului, resp. mântuirii, au fost numai pregătirea terenului, acolo: al păcatului; aici: al mântuirii. Diavolul nu s'a mulțumit numai cu trezirea în-

doelii în porunca lui Dumnezeu, a poftei, indemnul și seducerea, ci a ținut să culeagă rodul: păcatul. Mântuitorul Christos la rândul său nu s'a mulțumit numai cu întruparea, învățarea și suferințele, ci a ținut să desăvârșească opera mântuirii prin moartea sa. »Căci și Fiul omului nu a venit să-i slujiască alții, ci să slujiască el și să-și dea sufletul răscumpărare pentru mulți.« (Mc. 10, 45). Deaceea numește și Biserica patimile Domnului (firește cu sfârșitul lor tragic: moartea): „Mântuitoarele Patimi ale Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Isus Christos.»

Vechiul Testament, care era »umbra celor viitoare, iară trupul e al lui Christos« (Col. 2, 17), nu putea să nu prevestească tocmai acest act, cel mai important al mântuirii noastre. Vechiul Testament tocmai prin faptul, că era »umbră,« trebuia să arate conturile

esențiale nu numai ale persoanei omenești a lui Mesia, ci și întâmplările și faptele Lui, care îi justifică existența și arată desăvârșirea misiunii Lui. »Având legea numai umbra celor viitoare, iar nu însuși chipurile lucrurilor« (Evr. 10, 1), aceste prevestiri au avut toate proprietățile umbrei: sunt neexprimate precis, întunecate, nebuloase, dar în esență redau liniile principale și esențiale ale »trupului«. De fapt prorociile, pe lângă unele texte, destul de numeroase de altfel, despre Patimi vorbesc în sens figurat sau implicit.

1. Texte profetice, care vorbesc implicit despre patimile și moartea Mântuitorului, pot fi socotite toate acelea texte, care îl prevestesc pe Mesia, cași pe *Mântuitorul* lumii. (Mesia, Așteptarea neamurilor, cel ce va să vină, etc.). Natura mântuirii adusă prin Mesia o arată cuvintele îngerului: »Acesta va mântui pe poporul său de păcatele lui« (Mt. 1, 21). Cum »fără vărsare de sânge nu este iertare« (Evr. 9, 22), mântuirea, care necesita o lucrare adecvată vătămării aduse lui Dumnezeu, nu se putea obține decât numai prin vărsarea sângelui lui Mesia-Mântuitorul, omul-Dumnezeu, »nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu sângele său a intrat odată întru cele sfinte, *veșnică răscumpărare câștigând . . . sângele* lui Christos, carele prin Spiritul cel veșnic pe sine s'a adus fără prihană lui Dumnezeu, *va curăți conștiința voastră de faptele cele de moarte*, ca să sluiți Dumnezeului celui viu« (Evr. 9, 12, 14), zice Apostolul Pavel. Apoi ». . . dar (Christos) s'a arătat odată, la sfârșitul veacurilor, ca să *nimicească păcatul prin jertfa sa*« (Evr. 9, 26). Și sfinții, cari au trăit înainte de venirea lui Mesia, au așteptat în limb (în sânul lui Avram) satisfacerea de pe cruce ca să poate intra întru împărăția cerească. »Și mormânturile s'au deschis și multe trupuri ale sfinților, cari adormiseră, s'au sculat« (Mt. 27, 52) din moarte și din mormânt la viață, cu ocazia morții lui Christos pe cruce. Lucrearea pe deplin satisfăcătoare a lui Mesia au fost deci patimile și moartea Sa, pe care le-a îndurat în virtutea misiunii sale Mesiane.

2. Patimile și moartea Mântuitorului Christos erau prevestite și prin jertfele sângeroase aduse în toate timpurile de toate popoarele, mai ales însă prin jertfele Legii Vechi.

Elementul esențial în fiecare jertfă este vărsarea sângelui (omorirea victimei), care se făcea totdeauna cu ceremonial deosebit, având semnificație profund religioasă. Lăsând la o parte cercetarea chestiunii, oare ce îndemn lăuntric și nativ a îndemnat pe om să verse sânge pentru a se pune în raporturi bune cu Dumnezeu din cele mai îndepărtate timpuri (Avel), e neîndoielnic, că jertfele prescrise de legea Mosaică au avut însemnare tipică și prin ele s'a prevestit moartea Mântuitorului. Aceste jertfe nu puteau produce iertarea păcatelor. »Căci nu putea sângele taurilor și al țapilor să ierte păcatele« (Evr. 10, 4). Au avut menirea însă, ca să prefigureze și să țină trează ideea unei jertfe

viitoare, ale cărei semne prevestitoare erau. Sf. Augustin spune: »victimele cele multe din lege au prefigurat pe una« (Ench. de fide, spe et charitate), iar în alt loc: »Precum un lucru se poate exprima în multe limbi și cu multe expresiuni, așa jertfa, cea unică și adevărată, s'a prevestit de mai înainte cu multe figuri ale jertfelor« (C. adv. leg. et prophet.). De altfel că jertfele Legii Vechi au prefigurat moartea lui Christos a declarat-o și magisteriul infalibil al Bisericii. (Papa Eugeniu IV. în Decretum pro Iacobitis și Conc. Tridentin Ses. XXII. c. 1.: »Sacrificium Christi est illa oblatio munda quae per varias sacrificiorum naturae et legis tempore similitudines figurabatur«).

Dintre toate sacrificiile Mosaice cel mai pronunțat și mai lămurit sens tipic îl are jertfirea mielului de Paști, care trebuia fript întins pe două frigări așezate peste olaltă în semnul crucii (una frigare paralel cu șira spinării, iar cealaltă transversal pe aceasta, peste picioarele dinainte) așa însă, ca „*os să nu se zdrobească într'insul*“ (Ieș. 12, 46; Num. 9, 12., Io. 19, 36). De aceea Pavel, confirmând sensul tipic al mielului de Paști, spune: »Că Paștile noastre, Christos, s'a junghiat pentru noi« (I. Cor. 5, 7).

3. Pe deasupra acestora mai sunt în Noul Testament *texte*, care arată peste îndoială, că patimile și moartea Mântuitorului au fost prorocite cu multe veacuri înainte de săvârșirea lor. Acest mister este prevestit încă în Protoevangheliu, în cuvintele prin care Dumnezeu a făgăduit protopărinșilor noștri venirea Răscumpărătorului (Gen. 3, 15). Aici se spune, că șarpele, întruchiparea răutății și a păcatului, va aleșui călcăiului lui Mesia (mușcându-l și rânindu-l), dar în cele din urmă El va repurta victoria definitivă asupra lui. Omițând alte texte, mai mult sau mai puțin lămurite (mai ales în Psalmi și la Profeti) reproduc aci prorocia clasică a lui Isaia, care din depărtarea alor 800 ani iată cum vorbește despre patimile și moartea lui Mesia.

„. . . nu are chip el nici mărire și l-am văzut pe el și nu avea chip nici frumuseță, ci chipul lui necinstit și mai sfârșit decât al fiilor omenești, om ce era întru bătaie știind răbda durere, că s'a schimbat fața lui, defaimat a fost și nesocotit“ (Is. 53, 2—3).

Și oare pentru ce? Este El adus în stare de nerecunoscut din vina Lui? pentru păcatele Lui?

„Acesta păcatele noastre le poartă și pentru noi răbdă durere și noi am gândit, că dela Dumnezeu este el întru durere, întru durere și întru necaz. Iară el s'a rânit pentru păcatele noastre și a pățimit pentru fărădelegile noastre, certarea împăcării noastre pe dânsul și cu rana lui noi toți ne-am vindecat. Toți ca niște oi am rătăcit, fiește carele din calea sa s'a abătut și Domnul l-a dat pe el pentru păcatele noastre“ (53, 4—6).

L-a silit doară cineva pe „*seroul lui Dumnezeu*“, (Mesia) să se supună chinurilor și morții? Ori poate

l-a silit vreo împrejurare? Pătimeste peste voia Lui și se răsvrătește în mijlocul suferințelor?

„Și el pentru ce s'a chinuit nu și-a deschis gura sa: ca o oaie la junghiare s'a dus și ca un miel fără de glas înaintea celui ce-l tunde, așa nu și-a deschis gura sa. Întru smerenie judecata lui s'a ridicat și neamul lui cine-l va spune? Că s'a luat de pe pământ vieața sa, pentru fărădelegile norodului meu s'a adus la moarte. Și voiu da pe cei răi în locul îngropării lui, și pe cei bogafi în locul morții lui, că fărădelege nu a făcut, nici s'a aflat viclesug în gura lui“ (53, 7—9).

O așa sublimă jertfire de sine nu poate să fie decât bine primită și bogat răsplătită.

„Și Domnul va să-l curățe pe el de răni... Și va Domnul cu mâna sa să scoată din durere sufletul lui și să-i arate lui lumină, și să-l facă cu ființă și să îndrepteze pe cel rău, carele bine slujește multora și păcatele lor el le-a purtat. Pentru aceasta el va moșteni pe mulți și va împărți dobânzile celor tari, pentru că s'a dat la moarte sufletul lui și cu cei fărădelege s'a socotit și el păcatele multora a purtat

și pentru fărădelegile lor s'a dat“ (și s'a rugat pentru prigonitori, adaugă Vulgata) (53, 10—12).

Dacă se compară aceasta prorocie cu ceea ce se spune în Evangheliile despre patimile și moartea Mântuitorului, e cu neputință să nu se vadă, că o descriere mai plastică și mai intuitivă a mântuitoarelor Patimi abia se putea face, și după săvârșirea lor, și să nu se recunoască prevestirea lor în Legea Veche, chiar dacă ar fi aceasta singura prorocie în acest sens. Cu toate acestea necredința (care se întitulează sonor de „critică modernă“) cearcă să desbrace aceste cuvinte de sens profetic, crezând că le poate aplica când lui Israil cel istoric, când unui Israil ideal sau spiritual. Orice încercare însă s'a dovedit zadarnică. Căci cine a suferit pentru alții? Cine a vindecat pe toți prin moartea sa? Cine a fost sfânt și nevinovat, care să sufere și să moară și prin aceasta să devină izvor de mărire, de triumf și de mântuire pentru frați? Cine dacă nu singur Christos? Să caute cine poate pe altul, numai să nu se falsifice mărturia, să nu se denatureze cuvintele și să nu se creeze istorie.

G. B.

Agrul nostru...

În marasmul atât de generalizat și par'că tot mai accentuat al vieții publice și private tânjește și asociația noastră. Mulți o cred și admit aceasta situație, ca fiind foarte naturală, din vreme ce nu întrevăd motivele pentru care noi am putea forma o excepție dela regula generală. Această abdicare fatalistă a scepticismului blazat, caracterizează intelectualitatea noastră și poartă în sine germeni foarte periculoși pentru orientarea noastră viitoare.

Este anume profund greșită concepția noastră de generalizare mondială — am zice — a inactivității, prin care căutăm a ne scuza incapacitatea și trândăvia, căci în alte țări lucrurile se petrec cu totul altfel. Într'adevăr toată lumea apuseană reacționează puternic pentru a se salva de nenorocirea crizei morale postbelice. Dacă nu ar fi să amintim decât impresionantele rezultate obținute de »Acțiunea Catolică«, și încă ar fi destul, chiar pentru cei mai slabi de înger, ca să-și revie puțin în fire.

Așa zisele dorințe de bine nu lipsesc nici la noi, ba mai mult, chiar ne complacem în dialectica unui criticism exagerat. După ce ne-am spus părerea — care trebuie să fie cea mai autentică, deoarece suntem cea mai genială ramură a Romei latine — și am tras concluziile pesimiste — potrivite orientalismului nostru bizantin — par'că am isprăvit cea mai bună treabă în lume, căscăm una mare și putem merge la culcat. Imi dau seama perfect, că sunt cam crud și dur, dar încă tot nu am redat destul de fidel nepăsarea și indiferentismul intelectualului român unit din vremurile

noastre așa de frământate. Toată onoarea excepțiilor, care înfruntă totul și nu se lasă descurajați de nimic.

Superficialitatea noastră proverbială nu ne permite o examinare sistematică a genezei lucrurilor și în consecință nici promovarea mijloacelor de îndreptare. Dacă s'ar face aceasta examinare atentă a situației, atunci cei de bună credință și cu tragere de inimă ar observa imediat, că Agrul nostru este chemat — și în bună parte poate chiar singur capabil — la o remediere a situației.

Asociația noastră înseamnă în primul rând atașarea intelectualilor la Biserică, luând noțiunile în sensul cel mai adevărat al cuvântului, deci propagarea unui creștinism practicant și activ, cu vorba, care vrea să redea tăria neclintită a convingerii și cu fapta, care în pilda dată vede o lege pentru alții. Intelectualilor noștri crescuți în bună parte la vetre preoțești sau descendenți din țărănimea noastră profund religioasă din fire și terminându-și școlile în instituțiile susținute de Biserică, ce bine le stă, Doamne, în această postură de fii credincioși.

Voi, fiii slujitorilor dela altare, în a căror suflet nu a rămas nimic din atmosfera parohiilor, zidite lângă, sau peste drum de Biserică, sau voi proaspeți orășeni, cari în zgomotul tramvaielor și automobilelor nu mai auziți răsunând ecoul îndepărtat al troparelor din strana modestului vostru dascăl din copilărie, nu vă dați seama oare că desrădăcinarea voastră este mai mult ca ingratitude?

Pericolul e mare și foarte serios, căci nu se pierd

numai câțiva intelectuali — a căror număr, durere, este mult mai considerabil decât se crede — ci prin ei un popor întreg rămâne tot mai lipsit de conducători adevărați, ceea ce se resimte așa de greu, mai ales în vremurile tulburi de azi.

Iată pentru ce facem un călduros apel către toată lumea noastră intelectuală, să binevoiască a îmbrățișa

cu mai multă ardoare, cauza sfântă a Agrului nostru. Ii rugăm pe intelectualii noștri, că în special să se folosească de convenirile de Paști, pentru a creia în jurul Asociației noastre o atmosferă cât mai prielnică pentru adunările anuale, a căror dată este prevăzută în statute pentru Dumineca Tomii.

Dr. V. German.

Insemnătatea prăznuirilor dela Lourdes.

Prin scrisoarea apostolică, trimisă Episcopului de Lourdes și Tarbes, și reprodusă într'un număr mai din urmă al nostru, Sf. Părinte dă o nouă dovadă despre grija ce o are pentru binele sufletesc al fiilor săi și pentru pacea dintre popoare. Capul Bisericii cheamă întreaga lume catolică la Lourdes, orașul Neprihănitei, un centru al vieții suprafirești și o veșnică mustrare a necredinței și a naturalismului așa de răspândit. E o părințească și caldă invitație la un mare praznic euharistic, ce trebuie să încheie în chip vrednic solemnitățile jubilar ale Răscumpărării și să încununeze roadele îmbelșugate trezite în suflete prin acest într'adevăr mare Jubileu.

Cardinalii arhiepiscopi ai Parisului și ai Londrei, încă mai de mult și-au manifestat Episcopului din Lourdes dorința de a se ține la minunata peșteră Massabielle de acolo, un triduu euharistic în cele din urmă trei zile ale Jubileului Răscumpărării extins la lumea întreagă. Sf. Părinte laudând această inițiativă frumoasă a celor doi Ierarhi, dispune să se țină acest triduu solemn. Deci cele din urmă trei zile ale anului jubilar (25—27 Aprilie) vor fi petrecute în neîntrerupte slujbe euharistice, atât ziua cât și noaptea, prin săvârșirea continuă a Sf. Jertfe a Altarului.

O mai frumoasă încheiere a prăznuirilor jubilar nu se putea face, fiind Sf. Euharistie sinteza cea mai înaltă și sublimă a tuturor binefacerilor Răscumpărării. De fapt ea nu este numai o »pomenire« a Jertfei de pe Calvar ci, cum spune Sinodul Tridentin, este o adevărată învoire, deși în chip nesângeros a Jertfei de pe Cruce, cu aceeași Victimă și același Christos care se jertfește prin mâinile preoților, *sola offerendi ratione diversa*. Aceasta Jertfă ne face părtași de cele mai îmbelșugate roade ale Jertfei celei dintâi, sângeroase, a Calvarului. Și sub acest raport ea este cumva coroana întregii Răscumpărări. Este centrul întregului cult și al acelei acțiuni sfinte, prin care Biserica își îndeamnă fiii să cinstească pe Tatăl din cer, iar aceasta este practicarea cultului divin și, în urmare, însași esența Religiei.

Și nici loc mai potrivit nu se putea alege pentru acest »epilog euharistic« al anului jubilar. Când, în peștera dela Lourdes, vedenia cerească se arată umilei păstorite, și aceasta ceru să-i spună numele, vedenia răspunde: Eu sunt Neprihănită Zămislire. Indica prin

aceasta caracterul propriu și singular de întâi Născută a Răscumpărării, ce singur ei ca Maică a lui Dumnezeu i se cuvine. Proslăvia însă totodată, într'o formă foarte cuprinzătoare, și puterea divină și mila fără de margini a Răscumpărătorului, care a prevenit-o și a ferit-o de orice pată a vinei strămoșești, răscumpărându-o în chipul cel mai sublim. Și cuvintele acestea ale vedeniei fură urmate de altele, adresate întregului neam omenesc păcătos, izbăvit de Christos prin vredniciile Răscumpărării sale. Ele chemau la rugăciune și la pocăință; la datoria de a recunoaște și a ispăși păcatul. Și cu dreptul. Căci rugăciunea și pocăința sunt colaborarea prealabilă ce se cere sufletului păcătos, ca să dobândească iertare împărțându-se de roadele Răscumpărării, cum zice Sf. Pavel »...plinesc lipsa năcazurilor lui Christos în trupul meu.« *Adimpleo ea quae dessunt passionum Christi in corpore meo* (Col. I, 24).

Foarte nimerit s'a ales deci ca locul cel mai potrivit și mai vrednic pentru încheierea Jubileului sfânt, care vrea nu numai să comemoreze, ci să răspândească și să înmulțească roadele Răscumpărării, sanctuarul Fecioarei dela Lourdes. Va fi acest praznic o nouă recunoaștere a îndoitelor binefaceri ale Răscumpărării. Cea dintâie, unica, prin care, pentru vredniciile prevăzute ale Răscumpărătorului, făptura aleasă să fie Maica lui Dumnezeu a fost ferită de orice pată a vinei originale; cealaltă, comună și universală, prin care orice făptură omenească părtășe Răscumpărării, se curățește de păcat, fie de cel original al firii căzute din vina strămoșilor, fie de cele personale săvârșite în cursul vieții și datorite răutății voinții, care tocmai pentru aceasta au trebuință și de ispășirea și pocăința personală.

Precum anul jubilar al Răscumpărării, prăznuit întâiu la Roma, nu se putea încheia mai bine și mai rodnic decât prin »epilogul euharistic« de acum un an, tot așa Jubileul extins și prăznuit în lumea întreagă nu poate avea un sfârșit mai vrednic decât triduu euharistic dela Lourdes, petrecut în neîntrerupta săvârșire a Sf. Liturghii trei zile și trei nopți. Va fi un eveniment unic în anele istoriei și împărțirea cea mai îmbelșugată a roadelor nesecate ale Răscumpărării. Lumea »distrată de grija bunurilor pământești și frământată de neînțelegeri« văzând familia creștină adu-

nată în jurul Fecioarei Neprihănite, Maica lui Dumnezeu și împreună Mântuitoarea noastră, își va da seamă de prăpastia spre care e îndreptată și se va întoarce la adevăratul izvor al vieții. Și se va sălășlui în suflitele oamenilor pacea și bunăînțelegere. Aceea pace

»pe care Christos cel nou-născut a adus-o în cântările îngerești, pe care Christos cel înviat din morți a dăruit-o ucenicilor și pe care înălțându-se la Tatăl, a lăsat-o tuturor drept moștenire sfântă.« (t.)

Din activitatea Agrului.

Încurajat de succesele din trecut, Comitetul diecezan, în frunte cu distinsul și neobositul ei președinte, a descins și anul acesta prin centrele mai însemnate ale Eparhiei. S'au organizat cu aceste prilejuri conferințe și serbări, în cadrul cărora Comitetul a putut să desvolte o bogată și rodnică activitate. Dar mai ales a adus clerului din aceste localități servicii prețioase, ușurându-i pe cât puteau împlinirea practicilor cerute pentru dobândirea indulgențelor jubilarie. Și foarte bine a făcut. Căci aceasta este menirea apostolatului laic: *activitatea organizată a laicului catolic, pusă în slujba autorității bisericești, cu scopul de a reîncreștina societatea.* După Carei, a urmat până acum alte două centre importante: Tășnadul și Șimleul-Silvaniei.

La Tășnad. Ziua de 7 I. c. a fost pentru credincioșii noștri de aici o zi de sărbătoare, la care a luat parte o delegație dela centru în frunte cu D-nii Dr. Victor German președinte, Prof. Ioan Buta și Păr. Dr. Gavril Stan. La Liturgia solemnă a cuvântat Păr. Dr. Gavril Stan, explicând însemnătatea apostolatului laic atât pentru mireni cât și pentru Biserică. După masă, în sala cea mare dela Royal a avut loc serbarea religioasă. Cel dintâi ia cuvântul D-l notar Ioan Opreș, președintele organizației locale. În duioase cuvinte revoacă figura blândă a regretatului Protopop Domițian Cupșa, apoi dă prezidiul D-lui Dr. V. German. În cadrul unui bogat program de cântări și recitări, dintre care o remarcăm pe aceea a D-lui I. Cureau dir. școl., D-l Prof. I. Buta își desvoltă frumoasa și interesanta conferință despre »Infăptuirile creștinismului în istoria omenirii«, răsplătită cu bogate aplause. D-l președinte Dr. V. German are frumoase cuvinte de apreciere la adresa agriștilor din Tășnad și invită călduros toată lumea la Congresul diecezan anual ce se va ține la Beiuș. La sfârșit, Rev-mul Protopop Alexandru Mihutiu mulțumește tuturor și în chip deosebit membrilor din comitetul diecezan, că s'au deplasat la așa depărtare, pentru a aduce organizației agriste din loc un cuvânt bun de încurajare la munca uriașă ce o are de împlinit. Serbarea s'a sfârșit cu o agapă prietenească, la care au luat parte toți intelectualii români din loc.

La Șimleul-Silvaniei. Faptul că organizația locală încă nu și a ales președinte în locul regretatului I. Meseșan, constituie o împrejurare puțin prielnică unei activități agriste rodnice. Mai mult situația e agravată și prin faptul că din cei doi vicepreședinți, unul e mutat din localitate, iar celalalt e parlamentar. Cu toate aceste răvna și însuflețirea pentru idealurile Agrului n'a scăzut. Dovadă serbarea din 14 I. c. Încă în prezidiu a sosit în localitate delegația Comitetului diecezan, alcătuită din D-nii Dr. Victor Gherman președinte, Prof. Augustin Cosma și Prof. Ioan Buta, cărora li s'a făcut o călduroasă primire. După cuvintele de bun sosit, membrii delegației și intelectualii din jur s'au întrefi-

nut într-o atmosferă de călduroasă prietenie. A doua zi, Duminecă, s'a desfășurat programul fixat de mai înainte. A liturghisit Rev.-mul Vicar Petru Cupcea înconjurat de toți preoții din loc. O mulțime de credincioși s'au apropiat de Sf. Cuminecare. A făcut bună impresie împărtășania unui frumos număr de intelectuali. Predica a rostit-o Păr. Augustin Cosma prof. Tâlmăcind Evanghelia zilei, a făcut apologia muncii fără preget, arătând că cel dintâiu exemplu de muncă desinteresată pentru binele altora l-a dat Isus. La Inserat s'a cântat Paraclisul, după care publicul s'a îndreptat spre sala festivă a Liceului Simeon Bărnuțiu, unde d-l Dr. Victor Gherman, prezentat de d-l director al liceului Dr. Ioan Osian, rostește o splendidă conferință despre »Biserică și naționalism«. Într-o succintă și interesantă expunere definește rolul Bisericii ca instituție și a naționalismului ca forță creatoare în viața neamurilor, și arată cum adevăratul naționalism nu poate exista fără biserică. Conferința a fost ascultată cu viu interes și răsplătită cu furtunoase aplause. În numele Șimleuanilor a mulțumit atât conferențiarului, cât și delegaților Orădani, Revmul. Cupcea, exprimând marea bucurie și satisfacție. Echipele de intelectuali puse în serviciul Bisericii sunt chezașia unui strălucit viitor atât pentru Biserică, cât și pentru neam. Roagă pe toți intelectualii să se înroleze sub steagul Agrului. Într-o optimistă atmosferă serbarea a luat sfârșit.

Congresul Agrului diecezan. Suntem informați, că Congresul anual al Agrului diecezan va avea loc la Beiuș în zilele de 1 și 2 Iunie a. c.

COMUNICAT.

Comitetul diecezan al AGRU-lui, roagă cât se poate de stăruitor toate organizațiile parohiale să binevoiască a se conforma necondiționat prevederilor statutare, ținând negreșit în Dumineca Tomii adunarea anuală. Rugăm totodată ca raportul anual să se înainteze, cel mai târziu până la 15 Mai, pentru a fi cuprins în darea de seamă a Congresului diecezan.

Având în vedere scurtul timp disponibil și lăncezeala din multe organizații, persistăm cu toată tăria în indemnul și chemarea noastră la o mai mare activitate.

Ar fi timpul suprem, ca în locurile unde nici după 7 ani de existență, încă nu a luat ființă AGRU-l cei în drept să facă toate demersurile posibile pentru a repara, cât mai de vreme, greșala trecutului. La datorie, căci cauza e mare!

COMITETUL DIECEZAN.

Din lumea catolică.

Țară, care prin poziția sa geografică și prin dezvoltarea-i istorică stă mai aproape de Răsărit și de problemele lui, Polonia, dezvoltă o activitate unionistă dintre cele mai mari. Excelează Arhidieceza ruteană a Lembergului și diecezele de Przemysl și de Stanislau. Mitropolitul Szeptyckij a dispus chiar, la Academia din Lemberg, un deosebit curs consacrat chestiunilor Unirii. Ideile lansate de marele predicator polon al veacului XVI, P. Petru Skarga, azi câștigă tot mai mare teren. La Dubno, în Polonia răsăriteană, există un Seminar papal oriental ce pregătește preoți de rit slav, parte pentru parohiile polone unite, parte pentru misiunile din Rusia.

PP. Redemptoriști, au deja din 1913 în Polonia o casă de rit oriental la Uniow (Galiția) în fosta reședință de vară a Mitropolitului. Pentru consolidarea operei lor în 1920 și-au deschis un noviciat la Stanislawow, reședința Episcopului răsăritean al Galiției orientale. — Societatea lui Isus are în Polonia un colegiu cu noviciat pentru ritul slavon, la Albertyn. Acest noviciat dimpreună cu alte câteva case mai mici, formează misiunea orientală, pentru care Sf. Părinte nutrește interesul cel mai viu. Congregațiunea

Misionarelor Prea Sfintei Inimi a lui Isus (de rit slav, întemeiate de P. Macevicz S. I. cu casa mamă la Wilna), este o completare a acestei misiuni orientale, activând ele și la Warva în Estonia.

Nu este azi în Polonia niciun Seminar latin, în care, urmându-se pilda celui dela Pinsk, să nu fie organizații de ale alumnilor dedicate studiului Unirii. Se fac referate și prelegeri în acest sens, se întemeiază biblioteci deosebite despre istoria și caracterul intern al Unirii, se colectează sume de bani pentru parohiile unite sărace și se confecționează ornate. Tinerii clerici iau asupra-și apostolatul pentru Unire, folosindu-se de prilejurile date lor spre a răspândi ideea Unirii printre catolicii mireni. Foarte îmbucurător este și faptul că membrii organizațiilor unioniste oferă pentru realizarea Unirii rugăciunile, sacrificiile și sfintele cuminecări pe care le fac. Ba secția unionistă dela Pinsk a invitat la ședințele ei și pe preoții parohiilor unite din dieceză.

Mișcarea aceasta promite mult, tocmai pentru că este serioasă și cuprinde cercuri largi. Vechiul proverb »exempla trahunt« își va găsi desigur și de data aceasta verificarea. **P. Felix Wiercinski S. I.**

CRONICI

OFICIALĂ

Concurs la postul de cantor, din Porți, j. Sălaj.

Curatorul bisericii din parohia Porți, protopopiatul Șimleului, prin aceasta publică concurs la postul de cantor, pe Dumineca Tomei (5 Maiu) a. c., pe lângă următoarele retribuțiuni:

2 jugh. grădină și 1 jugh. fânaș, apoi lemne și pășunat după 1 jugh., 800^q stj. drept urbarial și, la prezentare, și alte eventuale îmbunătățiri.

Concurenții se pot prezenta la probă și înainte de termen, aducând cu sine, dela Parohul propriu, certificatul despre cunoștințele cantonale și de bună purtare.

Curatorul.

— **75 ani** de existență a împlinit ziarul catolic german Koelnische Volkszeitung. Inceputul modest susținut de cititori însuflețiți, a devenit ziar cu mare tiraj, respectat chiar și în cercurile necatolice. De trei sferturi de vecc incoace, el este unul din purtătorii ideilor catolice în Germania.

— **Convertiri la catolicism în Anglia.** Mișcarea religioasă a anglicanilor spre Biserica Romei e din ce în ce mai accentuată. Clerul anglican îndeosebi se preocupă de aceasta chestiune. Mai nou, ziarul aduc știrea convertirii la catolicism a preotului anglican Dr. Derak Harbord, vicarul bisericii anglicane a Bunului Păstor din West Bronwich. Dr. Harbord înainte de a se face preot a profesat avocatura, fiind un distins avocat.

Un alt grup de 17 eclesiastici anglicani într-o circulară redactată și trimisă mai multor personalități

eclesiastice distinse, și-au manifestat, cu privire la »Unirea Bisericilor«, dorința de a relua legăturile de comuniune cu Biserica Romei. Credem, spun ei în amintita circulară, că este voința lui Dumnezeu, ca biserica din Anglia să-și reia legăturile de comuniune cu Biserica Romei, fiindcă Biserica de care ei se țin a fost »separată cu violență și peste voia ei, în vremile trecute, prin acțiunea Statului« Dâșii se vor folosi de toate prilejurile pentru a-și prezenta dorința în fața credincioșilor din bisericile anglicane. E nostalgia după Roma!

— **Rugăciuni de ispășire.** După cum am anunțat în numărul din urmă, Duminecă, în 7 l. c. s'au ținut în biserica Sf. Petru din Roma, rugăciuni de ispășire pentru a repara vătămarile aduse lui Dumnezeu de către ateii militanți. La aceste rugăciuni a luat parte și Sf. Părinte împreună cu clerul și credincioșii din Roma, cerșind mila lui Dumnezeu pe seama celor ce refuză binefacerile Răscumpărării săvârșite de Fiul lui Dumnezeu. Slujbe similare s'au ținut în aceeași vreme și în alte părți ale lumii catolice.

— **Un grandios monument.** În Republica Costarica s'a ridicat un grandios monument în amintirea centenarului al XIX-lea al Răscumpărării. El constă dintr'o artistică capelă, clădită pe muntele Sf. Spirit, de-asupra căreia se înalță majestuoasă statuia lui Isus Christos Rege, care dominează întreaga vale Alajuela. Monumentul se datorează în mare parte, generozității Guvernului acelei Republici. Aceasta este a doua statuie de felul acesta înălțată pe teritoriul Republicii Costarica în amintirea Jubileului sfânt al Răscumpărării.

— † **Card. Achile Locatelli**, s'a stins în Roma la 5 I. c. după o boală de câteva zile. Născut la 1856, după strălucite studii făcute în institutele romane, e hirotonit preot în 1880. În urma calităților sale alese, ajunge auditor pe lângă diferite Nunțiatouri, având în timp și alte încredințări diplomatice. În 1906 e numit Internunțiu în Argentina, mai târziu Nunțiu în Belgia și la urmă transferat, tot în aceeași calitate, la Lisabona. Aci îl ajunge în 1922 cea mai înaltă distincție ce o poate acorda Sf. Scaun: purpura romană. A fost cel dintâiu Cardinal creat de actualul Papa.

— **Serbarea Agrului în Rogoz, jud. Bihor.** În 31 Martie a. c. cercul Agrului din »Holod și jur« și-a ținut a treia ședință culturală, în com. Rogoz. Atât pentru credincioșii din loc, cât și pentru cei veniți din comunele vecine, a fost o zi de înălțare sufletească. Programul serbării a fost cât se poate de bine întocmit. Conferințe, recitări, coruri religioase și populare. Partea instructivă, bine combinată cu cea distractivă, a făcut ca serbarea să reușească minunat. Cuvântul de deschidere îl rostește Păr. din loc. C. Marian, arătând scopul și necesitatea asociației. Starea de decădere morală de după războiu o aseamănă cu epoca de decădere a imperiului roman. Arată cum numai prin întoarcerea la morala creștină se poate scăpa de ruina ce ne așteaptă. D-l M. Carțiș, cleric-abs. expune »viața și minunile sf. Anton de Padua«, accentuând înlocuirea superstițiilor din popor, prin devoțiuni către sf. Anton. D-l A. Văcărescu, președ. cercului agrist, își rostește conferința »Indrumări spre o mai intensă viață creștinească«. Intre conferințe, poeziile recitate, cântările executate de corul mixt al fineretului din comună de sub conducerea d-lui inv. T. Flonta și piesa comică »Țiganul la vânat«, au delectat auditorul. După terminarea serbării, participanții trec la biserica parohială, unde se oficiază »Binecuvântarea Euharistică« la care Păr. E. Pantea-Mociar rostește predica. Într-o ședință intimă, se redactează apoi nu protest împotriva legiferării avortului, spre a se înainta D-lui Ministru al Justiției.

Iertarea cea Mare la Oradea

Credincioșii noștri dela Oradea au avut din nou neprețuita ocazie ca să se împărtășească de binefacerile bogate ale anului jubilar.

Pregătirea pentru darurile neprețuite ce s'au vârsat asupra sufletelor a fost făcută de către Rvms. Canonic Ioan *Georgescu*, în zilele de 4, 5, 6 și 7 ale lunii Aprilie crt. în biserica Catedralei.

Distinsul predicator a vorbit înălțător despre: *Dumnezeu, Isus Christos și Biserica*. Cunoștințe bogate și o experiență largă, au turnat în suflete balsamul pocăinții și al mântuirii. Duminică în 7 Aprilie, numărul credincioșilor veniți la sfânta împărtășanie, vorbea despre secerișul bogat făcut cu această ocazie sufletească rară.

După amiază la orele 4 urmează procesiunea solemnă — dela Biserica Catedrală la Biserica Seminarului — I. P. S. Sa Dr. Valeriu Traian *Frențiu* cu toată preotimea din centrul diecezan, a format un im-

pozant cortegiu preoțesc, iar imensul număr de credincioși, înșiruiți sub drapele sfințite, produse impresia defilării unei oștiri încălzite de suflul credinței, care duce înspre biruință.

În sunetele fanfarei Școalei Normale Române Unite, cortegiul de credincioși a parcurs drumul într-o reculegere sufletească rară, până la Biserica Seminarului, unde s'au rostit ultimele rugăciuni ale Iertării.

Cei cari s'au împărtășit de această sărbătoare, de darurile ei sufletești, de povețele Păr. Canonic Ioan *Georgescu*, de toată atmosfera de lumină și vieță, nu le vor uita în veci. (Vb).

BIBLIOGRAFIE

— *Gazeta de Vest* din 20 III. 1935 închină, cu prilejul aniversării morții P. prof. Dr. C. Pavel—Beiuș, mișcătoare amintiri, datorite d-lor T. Neș, T. Mărgineanu, I. Silaghi, I. *Georgescu* etc.

— **Cred într'unul Domn Isus Hristos** este titlul cărții de cuvântări bisericești scrisă de celebrul predicator Dr. Tugomir Toth și tradusă pe românește de Păr. Emil Tătar protopop. În 35 de cuvântări autorul expune chestiuni de mare actualitate în legătură cu personalitatea lui Isus Christos Mântuitorul. Expunerea clară, atrăgătoare, în formă modernă a adevărilor de credință despre Isus Christos, fac cartea de mare folos nu numai pentru preoți, ci și pentru mireni cărora le poate servi ca lectură foarte folositoare. Câteva cuvântări despre Maica Domnului întregesc în chip fericit cartea. E binevenită traducerea ei în românește, pentru a contrabalansa efectul dezastruos ce-l poate produce în suflet cetirea traducerii în românește a cărții lui Emil Ludwig intitulată »Fiul omului«, în care, tendințele sectare-francmasonice ale autorului, caută să-l prezinte pe Isus Christos ca simplu om, negându-i dumnezeirea Traducerea îngrijită, iscusința Traducătorului de a ști elimina, fără să se observe, părțile supărătoare și tendințele revizioniste ale autorului, care nu lipsesc în original, și tiparul plăcut încă fac binevenită această lucrare. Un preț mai scăzut, poate, ar fi asigurat o mai mare desfășurare cărții. Se poate comanda la autor în Diciosânmărtin, jud. Târnava-Mică, pentru 120 de lei, plus porto.

— **„Slujba sfințelor și mântuitoarelor patimi din Joia Mare“** a prof. *Fr. Hubic*. Această lucrare, inițiată de Ex. Sa Episcopul Valeriu Traian, scrisă pentru cor bărbătesc, este o splendidă îmbinare a melodiilor noastre bisericești și populare. Toată lucrare este străbătută de jalnica tragedie din joia patimilor. Deoparte avem purtarea necuviincioasă a poporulul izraelit, iar de alta parte ni se înfățișează învățacul netrebnic, acel Iuda iubitor de arginți, care nu are nici o mustrare de conștiință, când vinde pe Isus. Față de aceștia se poartă cu cea mai divină demnitate. Și autorul, a știut să inventeze pentru Isus acele melodii sublime, care arată deoparte durerea Lui cea mare, pentru cărturarii și fariseii ce se încăpăținează în păcatul lor, iar de altă parte iubirea Lui nemărginită și mustrarea Lui blândă, fiindcă poporul răsplătește cu atâta răutate faptele Lui cele bune făcute cu el. — Durerea mamei Sale, a Preacuratei Sale maice, este sfâșietoare. Ne simțim foarte fericiți că autorul a știut să realizeze așa de strălucit gândul Excelenței Sale. Dorim, ca aceasta lucrare splendidă, să apropie cât mai mult pe creștinii de divinul Mântuitor. Prețul de 250 Lei, credem, nu e mult, dacă socotim comorile neprețuite depuse în această lucrare. A. I.